

Camelia Cavadia

Sufletul lumii

Exordiu

*Există lucruri pe care nu le poți spune,
pentru că nu există cuvinte cu care să le spui.*
Federico Garcia Lorca

Spune-ne o poveste! Așa se încheia fiecare seară a copilăriei noastre, a mea și a surorii mele.

Și în timp ce bunicului îi plăcea să ne citească povești, bunicii îi plăcea să le inventeze.

Erau superbe poveștile bunicului, dar ale bunicii erau neasemuite. Aveau o frumusețe pe care nicio poveste scrisă n-o putea surprinde, de parcă doar așa, neîmblânzite, puteau păstra viu spiritul lor neîngrădit. M-am întrebat deseori de ce, dintre toți oamenii, doar ea putea să cuprindă-n ele inefabilul, pentru ca mai apoi să-i dea drumul să zboare mai departe, așa cum eliberezi o pasăre ce simte nevoia de înalt. De ce, doar ea, o femeie puțin instruită, făcea ca în fața cuvintelor nerostite să pălească toată știința lumii. Am înțeles târziu că povestea nu ține de câtă învățătură ai, ci de cât îți sunt de deschise sufletul și mintea. Iar bunica se pricepea de minune să amestece văzutul cu nevăzutul și să transforme totul în magie.

Am scris această carte pentru că mă tem de lumea care va veni, dar, mai ales, mă tem să nu moară POVEȘTILE. Să nu dezbrăcăm de tot lumea de mister sau nu cumva să nu-l mai recunoaștem când ni se arată.

Uneori, în miezul unor zile cât se poate de obișnuite, își fac loc întâmplări inexplicabile, al căror sens îl pricepem poate mai târziu sau niciodată. Întâmplări care fracturează logica și sfidează raționalul, care supun la grea încercare capacitatea de înțelegere și acceptare.

„Fiecare poveste e adevărată” e răspunsul meu la clasică întrebare cât e adevăr și cât e ficțiune în această carte — conștientă că răspunsul poate surprinde, când fantasticul fisurează realitatea și irupe cu putere peste lume, în fiecare dintre poveștile adunate aici.

Am scris *Grădina secretă* copleșită de senzația de suspendare în timp trăită pe parcursul unei după-amieze de vară, în curtea unei ceainării parcă ascunse de lume. Iar *Păcătoșii* cu sentimentul unei transfigurări de o putere copleșitoare în fața unei experiențe deopotrivă înspăimântătoare și iraționale, de un *mysterium fascinans*, în care ființa înfloarește într-o plenitudine desăvârșită. *Pune-ți o dorință* e o poveste adevărată, când am simțit că uneori e de ajuns să ceri pentru ca Universul să-ți dea; că-n fața inocenței până și forțele naturii se îmblânzesc și uneltesc miracole, dacă crezi în ele, evident. *Necuratul* s-a născut dintr-o întâmplare adevărată, transmisă din gură în gură pe parcursul mai multor generații, cu sentimentul că trebuie să duc, la rândul meu, povestea mai departe. Să n-o las să se stingă. *Disparația* frizează nebunia și suprimă logica pe un tărâm unde totul devine posibil și nimic nu poate fi real, în timp ce *Ziua cea mai lungă* e suspendată într-un timp elastic, ce se

poate deșira la infinit sau, dimpotrivă, să se termine și să dispară. Am intrat și-am ieșit *Dintr-o lume în alta* lăsând ceva din mine acolo și aducând ceva de dincolo aici, cu ușurința unor pași imponderali, dar care lasă urme de neșters. Am privit-o pe *Femeia care nu mai voia să moară* cu sentimentul că mă aflu cu un picior aici și cu unul dincolo, îngrozită că aş putea rămâne la mijloc. Am traversat *Noaptea care a ucis fericirea copiilor*, teleportându-mă în satul copilăriei mele magice, când sărbătorile despleteau pe ulițe și-n casele sătenilor realitatea contopită cu fantastic și oniric. Am experimentat ieșirea din timp și-am pătruns prin *Wormhole* în universuri paralele, atinsă de o premoniție de care am vrut să mă dezic, și-am urmat *Linia vieții* cu moartea suflându-mi în ceafă. La final m-am întrebat *Unde-ai fost?* și am găsit răspunsul în chiar întâmplările aici adunate.

Vă propun, așadar, nu o carte, ci mai degrabă o călătorie, la finalul căreia vă invit să lăsați liniștea să se-aștearnă și răspunsurile să se-așeze, chiar dacă multe dintre ele vă vor surprinde.

Pentru că dincolo de ceea ce putem vedea și simți e ceva ce așteaptă să fie. Ceva ce poate fi adus la viață doar de noi. Se poate ca lucrul ăsta să ne sperie, dar se poate ca însăși teama de acest necunoscut să ne-mpiedice să vedem frumusețea care stă ascunsă-n lume. Atunci când reducem totul la concret, la individ, la *EU* s-ar putea să ucidem chiar ludicul din lume și să ratăm, inexprimabilul. Cel fără de care am rămâne doar niște ființe programate să trăiască obtuz.

Dar nu e ciudat că uneori ne speriem de miracol, preferând să-l negăm, contestându-l, uitând că viața însăși e miracolul suprem?

Așadar, dragi prieteni cititori, dați-mi voie să vă spun 12 povești, să vi le șoptesc la ureche, să vi le picur strop cu strop. S-ar putea să trezească în voi amintirile propriilor povești neînțelese ce v-au mișcat sufletul cândva și să le dăm, astfel, un glas puternic împreună.

Grădina ascunsă

*Amaliei Enache, fără a cărei privire plină de mister
această poveste nu ar fi existat*

Orașul vorbește chiar și atunci când nu are nimic de spus. Clevetește și toacă tot ce-i iese-n cale, sugerează vitalitatea oamenilor și-i lasă lași, fără suflare. Chiar și când doarme, orașul vuieste, probabil de teama că liniștea deplină l-ar putea omorî. Ori poate pentru că îl sperie infinit mai tare nemișcarea decât agitația exacerbată, golită de sens. Orașul se sufocă și, odată cu el, parcuri, străzi, blocuri. Și noi. Se stafidește ca un plămân bolnav, neoxigenat cum trebuie. Cavernos, acoperit de pleură seroasă, orașul își dă duhul în fiecare zi. Și noi odată cu el. Te-nghite și-apoi te scuipă, te aruncă și-apoi te lasă să-ți tragi sufletul, asta numai ca s-o ia de la-nceput. De câte ori are ocazia, te calcă în picioare cu forța năucitoare a unui uragan. Îți trebuie voință, nu glumă, pentru a rezista în mijlocul lui. Și totuși, orașul e locul unde viața începe și se sfârșește în fiecare zi. Te prăbușești noaptea în iatacul lui, pentru ca dimineața să-i locuiești măruntaiele, să-ți faci loc printre ele și să

trăiești înghesuit, așa cum se poate, cum ți se permite, nu cum ți-ai fi dorit.

La amurg totul ar trebui să fie calm, la locul lui, dar corpul continuă să duduie. Ca o locomotivă ce nu se poate opri din mers. Tremură din toate-ncheieturile, fără odihnă. Te-nveți cu zvâcul ăsta al inimii și-ajungi să crezi că e normal.

Ar trebui să fie o seară pe cinste, alături de prieteni. Ar trebui să te bucuri, să sărbătorești. Dar orașul ți-a luat energia și-acum te lasă să-ți plimbi leșul pe străzile lui murdare. Mai e destul timp până la petrecere, dar știi că dac-ajungi acasă nici c-o să mai pleci.

Sunt cu Nina pe străzi și-avem de pierdut vreo două ore. Ne privim dezorientate neștiind încotro s-o apucăm.

— Mi-a zis cineva de-o ceainărie prin zonă, dacă vrei să-ncercăm...

— În zonă, unde?

— Pe undeva, pe-aici. Nu știu exact. A zis că prin spate pe la Armenească. Mergem pe bâjbâite, oricum n-avem altceva mai bun de făcut... Dacă n-o găsim, măcar am făcut o plimbare.

— Nu știi cum se cheamă locul?

— Nț.

— Mi-e c-o să căutăm acul în carul cu fân...

— Câte ceainării pot fi pe străduțele astea?

— Nu știi stradă, nu știi nume, nu știi nimic...

— Haide, măi, nu mai fi așa!

— Nu poți s-o suni pe tipa care ți-a vorbit de ea, să-ți dea mai multe amănunte?

— Nu e un moment bun acum. E la televizor. Prezintă știrile.

Am mers una lângă cealaltă spunând cuvinte fără rost. De parcă am fi devenit Orașul însuși. Vorbeam ca să nu tăcem. *Hai pe-aici... să facem la stânga... parcă văd ceva... uite niște lumini... hai că mai e puțin... aici trebuie să fie... nu mă așteptam să găsim...*

Când am ajuns în fața porții, am zâmbit mulțumite:

— Hai că n-a fost așa greu!

Am apăsat clanța cu elan, dar nu s-a întâmplat nimic. Mânerul nici măcar nu s-a clintit, iar poarta a rămas înțepenită. Nu s-a tulburat nici măcar aerul de lângă ea. Rece și neprietenoasă, poarta zăcea în nemișcare, ca o statuie căzută în uitare. Zâmbetele ni s-au stins ca doi tăciuni pe ducă și privirile ni s-au întâlnit într-o mirare.

— Mai cu forță, ce naiba, n-ai mâncat?

Nu mâncasem, dar nu cred c-ar fi contat.

— Hai, dă-te, să încerc și eu!

Când am văzut că nu reușește nici ea, mai întâi m-am bucurat.

— Ce naiba? Ția pe unde au intrat?

— Poate mai e vreo intrare. Să mergem, să vedem!

Am dat roată spațiului îngrădit verificând fiecare centimetru, de parcă intrarea ar fi putut fi într-atât de minusculă, încât să fi scăpat cu ușurință ochiului neatent. Ne-a luat destul până să ajungem de unde am plecat, deși spațiul dinăuntru era mic. Câteva mese răsfirate ici-colo, nu mai mult de zece cu totul. Capetele plecate unele spre altele șteau discuții de mătase ce sclipeau în lumina soarelui la asfințit. Un susur ca o pânză de păianjen se deșira de la o gură la alta. Deși buzele păreau pecetluite, oamenii comunicau adânc. Întăiam încet, holbându-ne ca niște copii printre ochiurile gardului din plasă la mesenii ce leneveau nestingheriți.

Am ajuns din nou în fața porții de fier, dar nici de astă dată nu s-a desferecat.

— O fi-nchis.

— Nu pare.

— Adică... o fi închisă publicului, vreau să zic.

— Hai să mai încercăm!

— Nu vezi că nu merge?

— Și totuși, ăștia pe unde naiba au intrat?

— O mai fi altă intrare...

Îmi venea să strig *Hei, ne deschide și nouă cineva?*, dar am fost sigură — nu știu de ce — că oricum, nimeni nu ne-ar fi auzit. În plus, imaginea era pur și simplu de netulburat.

— Ce naiba facem?

— Habar n-am...

— Și totuși, oamenii ăștia trebuie să fi intrat pe undeva, s-a îndârjit Nina.

— Mda... clar, dar pe unde?

Cu cât ne uitam mai mult la lumea dinăuntru, cu-atât tânjeam mai tare să fim și noi acolo. Ceva nu făceam bine, dar ce?

— Hai să mai dăm o tură! Dar de data asta să fim mai atente.

— Dar am fost!

— Se pare că nu suficient. Trebuie să mai fie o poartă undeva.

— În teorie ai dreptate.

— Cu siguranță am și-n practică...

— Bine, hai!

Am pornit să dăm roată din nou locului împrejmuit, de data asta atingând și cu mâinile gardul, ca măcar ele să dibuiască ceea ce ochii nu puteau. Făceam pas după pas

cu certitudinea că dintr-o clipă-ntr-alta vom găsi ce căutam. Cu toate astea, fiecare metru nou cucerit ne apropia de singura poartă pe care o văzuserăm încă de la început. Pașii înceți și nesiguri lăsau în urma lor o dără lipicioasă de mirare. *N-are cum! Pur și simplu n-are cum*, căutam să mă conving în timp ce distanța de locul din care porniserăm se tot micșora.

Ajunse din nou în fața porții, ne-am apropiat capetele de arabescurile reci și-am privit înăuntru. Să strigăm, să tragem de clanță, ce trebuia făcut ca să ne bage și pe noi cineva în seamă?

— Poate e cu circuit închis și se intră doar cu rezervare.

— Poate...

— Sau e curtea cuiva.

— Poate...

Ca niște copii îmbufnați am continuat să privim printre înfloriturile porții, nevenindu-ne să credem că nu putem intra. Probabil că arătam ridicol, dar neputința noastră, în loc să ne descurajeze, mai tare ne îndârjea. Priveam tăcute înăuntru așteptând ceva — fără s-avem idee ce — cu toate că lumea de acolo părea de nepătruns.

Nu știi ce gândea Nina, dar eu sigur nu voiam să renunț. N-aveam de gând să mă mișc din loc — nici n-aș fi putut — convinsă că din clipă în clipă ne va pofți cineva. Sau că ceva — orice — se va întâmpla. Apoi n-am mai așteptat nimic. Doar am stat și-am privit. Am stat și-am ascultat.

Și-atunci s-a întâmplat. Orașul a tăcut. Inima a-nceput să bată calm, la locul ei. Fără să duduie. Chiar și locomotiva s-a oprit. Liniștea coborâse ca un duh peste lume. Mai mult, clocotea ca elixirul unei promisiuni. Nu știi de care, dar n-avea importanță. Când un bărbat s-a-ntors

spre noi și ne-a zâmbit, am răspuns tâmp înapoi. Am vrut s-o-ntreb dac-a văzut, dar Nina zâmbea, semn că remarcase.

Încurajate de privirea lui sau poate invitate de el, am apăsas din nou pe clanță și poarta s-a deschis cu ușurința unui surâs. Fierul era cald, de parcă soarele de peste zi s-ar fi culcușit cu totul acolo. Nici măcar n-a scârțâit, iar greutatea i s-a topit în neant.

Nu pot să cred!, am zis sau poate doar am gândit, în timp ce-l urmam pe bărbatul cu zâmbet ascuns spre singura masă liberă din curte. Venise să ne-ntâmpine, mergeam în spatele lui, încercând să-i urmăm pașii, potrivindu-ne măsura după el. Urmele i se ștergeau îndată ce mocasinii atingeau pământul, ca și când nici nu s-ar fi întâlnit unul cu altul. N-am apucat să ne-așezăm la masă, că Nina m-a-ntrebat șoptit:

— Și asta ce-a mai fost?

— N-am nici cea mai vagă idee ce s-a-ntâmplat aici.

Estimaserăm bine, erau fix zece mese răsfirate, fiecare ascunsă după pâlcuri de arbori pitici și smochini sălbatici. Deasupra fiecărei măsuțe vegheau ramurile unor copaci seculari. Unele falnice, altele plecate. Masa noastră era sub un nuc plin de rod, ce abia aștepta să fie cules în toamnă. De crengile copacilor atârnav din loc în loc lampioane cu lumini difuze, ca niște podoabe prinse-n pleata lor. O lumină blândă ce îndemna la pace și uitare. Mesele erau din lemn masiv, iar fiecare scaun era gătit cu pernuțe pentru șezut sau spate, cu fețe țesute și cusute de mână. Rar îmi fusese dat să văd atâta veselie de culori laolaltă, care contrasta cu tihna dimprejur. În fundul grădinii era „ceainăria” propriu-zisă: o casă ca de Muzeul Satului, cu cerdac de țară și bârne lăcuite. Împodobită cu

dantelării de lemn, casa râdea, dichisită. Pe prispă stăteau pe scaune scunde sau pe perne înfoiate câteva tinere cu niște cărți în față.

— Oare ce fac fetele alea acolo?

— Citesc.

— Și nu ți se pare ciudat?

— Aș zice că da. Dar de fapt, cred că sunt exact la locul lor.

Și-ntr-adevăr, dacă priveai mai atent, tinerele citind întregeau un tablou ce altfel ar fi fost fără suflet.

Grădina însăși avea ceva tainic în ea, respirând prin frunzele copacilor, luminile difuze, fermitatea lemnului, claritatea aerului neîntinat. Fiecare om, obiect sau animal (vreo două-trei pisici zăceau tolănite) părea să plutească în lumina palidă a ultimelor pâlpâiri de soare. Totul era scăldat în liniște. Densă, așezată deasupra oamenilor, ca un strat de poleială. O imponderabilă încremenire domnea în grădina ce se încadra perfect în rama acestui tablou. O pânză deja pictată, în tonuri pastelate, șterse, fermeca ochiul privitorului. Orice-ai fi vrut să spui, îți venea să șoptești; orice îți venea să faci, era cu încetinitorul, de parcă nimic nu putea fi deranjat din străvechea orânduire. Cu atât mai puțin tinerele cu nasul în cărți, desprinse de lume și de timp, într-o atmosferă de început de secol XX.

Ceai de busuioc, rostopască, ciuboțica cucului, mentă, roiniță, cimbru, salvie, flori de nălbă, iasomie, petale de trandafiri, frunze de mure, verbină, floare de nemțisor, petale de floarea-soarelui, frunze de păducel, scoarță de salcie, flori de albăstrea și de șofrănel, de urzică, verbină, vâsc, sunătoare, coji de măceș, de levănțică, mușețel, mentă, frunze de zmeură, măceș, fenicul, bucăți de mere, anason, frunze de frăguțe,

pătlagină, mentă, flori de soc, bujori, flori de lumânărică și alte câteva pagini întregi de ceaiuri asemănătoare. Apoi dulceturi de gutui, de petale de trandafiri, vișine, cireșe amare, cireșe galbene, cireșe pietroase, nuci verzi, zmeură, mure, afine, pepene roșu, pepene galben, smochine, dovleac copt cu portocale, măceșe, dulceață de lapte, de coacăze, flori de salcâm, rubarbă, de prune, caise, pierșici, portocale, cătină și alte zeci de combinații. Turtă dulce, covrigi însiropați cu nucă, covrigi crocanți, turtă cu brânză sau cu zahăr, cozonac cu nucă și cacao, găluște cu prune, lapte de pasăre, cornulețe cu gem, cornulețe cu nucă, nuci cu cacao și rom, colțunași, papanashi, colivă — colivă? — plăcintă cu mere, cu brânză sărată, cu brânză dulce și stafide, cu vișine, cu dovleac, cu miere și nucă, cu cartofi, cu brânză de burduf, gogoși simple, gogoși umplute, poale-n brâu, scovergi, biscuiți și alte câteva pagini cu torturi și prăjituri cu creme. Siropuri alte zeci, sucuri naturale tot pe-atât. Nu mai văzusem în viața mea un meniu atât de consistent și diversificat.

— Nu cred că le au pe toate, am spus.

— Probabil că nu, a fost de părere și Nina.

— Aș alege trei sferturi din meniu. Nu mă pot hotărî. Îmi plac atât de multe!

— Și mie! Au toate ceaiurile și deserturile mele preferate. Ce naiba s-aleg?

— Mda... și eu am aceeași dilemă. Dar să întrebăm mai întâi ce au și pe urmă alegem.

— Sigur, mai bine așa. Îi fac semn să vină.

N-a fost nevoie, căci bărbatul a venit nechemat. Era tânăr și totuși fără vârstă, înalt, subțire, cu păr bogat strâns într-o coadă la spate. Avea pielea întinsă aproape transparentă, și-o pereche de ochi calzi, pătrunzători.